

Arhivalija meseca – nova rubrika na spletni strani Arhiva Republike Slovenije

V Arhivu Republike Slovenije (dalje ARS) je bila novembra 2010 sprejeta odločitev, da bo za arhivsko spletno stran pripravljena nova rubrika, namenjena popularizaciji arhiva in arhivskega gradiva. Za urednika rubrike z naslovom »*Arhivalija meseca*« je bil določen Andrej Nared. Pripravil je okvirna izhodišča. Pri tem se je delno zgledoval pri praksi nekaterih tujih arhivov, zlasti Avstrijskega državnega arhiva na Dunaju (Österreichisches Staatsarchiv), ki ima na svoji spletni strani rubriko Arhivalija meseca že od novembra 2006.¹ Podoben sistem in enako ime predstavitev zanimivejšega arhivskega gradiva ima Vorarlberški deželni arhiv, in sicer od januarja 2009.² »*Arhivalija meseca*« na spletni strani Državnega arhiva v Varaždinu pa se ne zdi (pre)več živa.³ Francoski (departmajske) arhivi so se denimo odločili za rubriko »*Dokument meseca*« oziroma »*Dokument trimesteja*«. ⁴ Tudi številni drugi arhivi določene dokumente predstavljajo na spletu, vendar pri teh navadno ne gre za redne mesečne novosti, temveč so objave sporadične.⁵ Prav tako imajo številne arhivske spletne strani bolj ali manj posrečene fotogalerije z izborom reprodukcij arhivskega gradiva. Precej podobno so si posebno obliko predstavitev svojega (pretežno knjižničnega)

fonda zamislili tudi kolegi iz Narodnega muzeja Slovenije. Govor je o »*Trinini meseca*«. ⁶

Glavni namen »naše« rubrike Arhivalija meseca je (če povzamemo okvirna izhodišča) predstavitev arhivskega gradiva oziroma dokumentov, ki so vizualno ali vsebinsko posebej zanimivi, na novo prevzeti v arhiv ali doslej spregledani, povezani s tekočimi obletnicami, aktualnim dogajanjem v družbi ipd. Tako zasnovana rubrika je lahko reklama za arhivske razstave, odmevnejše prevzeme arhivskega gradiva, nova odkritja, restavratorsko-konservatorske uspehe ...

Arhivalija meseca ima svoje okno (link) na naslovni (vhodni) strani spletne strani. Tu najdemo poleg naslova rubrike reprodukcijo (navadno izsek) aktualne arhivalije, njen »naslov« in kratko uvodno besedilo. S klikom na reprodukcijo oziroma besedilo več na koncu uvodne predstavitev se odpre podstran z izčrpnjšo predstavitev arhivalije. Na podstrani najdemo tudi povezavo do prejšnjih arhivalij meseca oziroma arhiva rubrike.

Arhivalija je predstavljena v sliki in besedi. Število predstavljenih (objavljenih) reprodukcij je odvisno od obsega in vizualne privlačnosti dokumenta. V povprečju je vsak predstavljen s tremi reprodukcijami in pol; te so »žive«, saj jih s klikom povečamo.

Poleg reprodukcij dokumentov smo predvideli spremno besedilo v okvirnem obsegu 2000 do 4000 znakov. Besedilo naj bi vključevalo te elemente:

- kratek naslov, regist oziroma opis arhivalije (z datacijo, materialom, tehniko izdelave ...),
- natančno signaturo,
- predstavitev konteksta nastanka dokumenta oziroma osebe, dogodka, procesa, na katerega se dokument nanaša,
- opis dokumenta, zlasti njegovih posebnosti, po potrebi povzerek vsebine, izvleček ali prevod bistvenih delov,
- (nadaljnjo) literaturo,
- ime in priimek avtorja izbora in besedila.

¹ Glej »arhiv« rubrike *Archivalien des Monats* na naslovu <http://www.oesta.gv.at/site/6644/default.aspx>.

² http://www.vorarlberg.gv.at/vorarlberg/geschichte_statistik/geschichte/landesgeschichte/ausstellungendesvorarlber/ausstellungendesvorarlber.htm.

³ <http://www.dav.hr/archivalija.php?id=1>.

⁴ <http://www.archivesdefrance.culture.gouv.fr/actus/le-document-du-mois>.

⁵ Navajamo le nekaj »evropskih« spletnih naslovov, saj bi sicer lahko »sufal« v nedogled: »Arhivalije v izložbi« (*Archivalienschaufenster*) Spodnjeavstrijskega deželnega arhiva (Niederösterreichisches Landesarchiv, <http://www.noel.gv.at/Bildung/Landesarchiv/Archivalienschaufenster.wai.html>); *Archivale im Fokus* Sakskega državnega arhiva (Sächsisches Staatsarchiv, <http://www.archiv.sachsen.de/>); rubriki *Document of the Month* in *Treasures* britanskega nacionalnega arhiva (<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/> in <http://www.nationalarchives.gov.uk/museum/>). Precej obširnejše tekstualne predstavitev posameznih virov ali skupin virov ter historičnega konteksta dobimo na spletni strani Tirolskega deželnega arhiva (Tiroler Landesarchiv) v rubriki *Archiv & Quelle* – <http://www.tirol.gv.at/themen/kultur/landesarchiv/archiv-und-quelle/>.

⁶ http://www.nms.si/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=50&Itemid=289&lang=sl

Arhiv Republike Slovenije - Mozilla Firefox

Arhiv Republike Slovenije

www.arhiv.gov.si

AKTUALNO

RUSKO-SLOVENSKI ODNOSI V TOKU LET 1912

Vabimo vas na predstavitve publikacije *Rusko-slovenski odnosi v dokumentih (12. stol. – 1911)*, ki bo v četrtek, 19. aprila 2012, ob 12. uri, v Rinkem contra znanosti in kulture v Ljubljani, Cilia Metodov trg 1.

NOVICE

6. 4. 2012 Med slovenskimi zgodovinci in izjemnimi raziskovalci dolgoletni hudi dr. Andrej Nared in dr. Jodit Vodopivec Tomžič

4. 4. 2012 Arhiv RS objavila novo verzijo *Splošnih pogojev za izvajanje arhiviranja*

4. 4. 2012 Vabilo na posveto varshu dokumentarnega in arhivskega gradiva ob reorganizaciji državne uprave

UPORABA ARHIVSKEGA GRADIVA

Uporaba arhivskega gradiva

Za ustvarjalce arhivskega gradiva

Arhivalija meseca

APRIL 2012
Ljubljana 1990

NAPOVED DOGODKOV

4. 4. 2012 Vabilo na gostujočo razstavo *Anne Domini 1411*

3. 4. 2012 Predstavitve publikacije *Rusko-slovenski odnosi v dokumentih (12. stol. – 1911)*

20. 2. 2012 Večer SFA - Filmi po izboru ... *Dorka Rudolfska*

20 LET SAMOSTOJNOSTI REPUBLIKA SLOVENIJA

Arhivalije meseca | Arhiv RS - Mozilla Firefox

Arhivalije meseca | Arhiv RS

www.arhiv.gov.si/si/delovna_podrocja/nastava_dejavnost/arhivalije_meseca/

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST,
KULTURO IN ŠPORT
ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

DELOVNA PODROČJA

UPORABA ARHIVSKEGA GRADIVA

JAVNE EVIDENCE

MEDIJSKO SREDIŠČE

ZAKONODAJA IN DOKUMENTI

O ARHIVU

WWW.ARHIVGOVSI / DELOVNA PODROČJA / RAZSTAVNA DEJAVNOST / ARHIVALIJE MESECA

Ne omha dokumentarnega gradiva v elektronski obliki

ARHIVALIJE MESECA

Slovenski filmski arhiv

Restavriranje in konserviranje

Izobraževanje in raziskovanje

Založba Arhiva RS

Razstvena dejavnost

Razstava Arhiv RS ob 20. obletnici PLEBISCITA 1990

Arhivalije meseca

Arhivalija meseca (April 2012)

December 2011

November 2011

Oktober 2011

September 2011

August 2011

Juli 2011

Juni 2011

Maj 2011

April 2011

March 2011

Februar 2011

Januar 2011

Kontakti

ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

Zvečarska 1

1127 Ljubljana

T 01 2414300

F 01 2414289

E: RS@ARHIVGOVSI

Pogosta vprašanja

Restavriranje in konzerviranje materiala

Upravljanje in uporaba arhivskega gradiva

Oblike in razstave

Zemljiski inštrumenti 15. stoletja

Priloge in predložitve

Uporabne povezave

Slovenski nacionalni arhiv

Slovenski centralni arhiv

Zgodovinski arhiv univerze

Druga povezava v Sloveniji

Arhivsko svetlo

Povezava po svetu

Državne ustanove

Državni arhiv

Državni inštitut za zgodovinsko raziskavo

Vlada / Ministrstva / Vlado službe

Državni arhiv

Upravno sodišče / Ustavno sodišče

Rakusko sodišče

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

© 2012 Arhiv Republike Slovenije. Vsa pravica pridržane!

Iskanje | Iskanje

Za pripravo gradiva po posameznih mesecih so bili za vse leto vnaprej določeni sektorji ARS, dodatno oziroma sproti pa posamezni sodelavci – »arhivarji/ke meseca«. Dogovorjeno je bilo, da bo arhivalija izbrana v soglasju z urednikom rubrike in da ta po potrebi sodeluje pri izbiri ter pred objavo opravi končno redakcijo besedila in slikovnega gradiva.

Pri izbiranju izhajamo iz prepričanja, da se je treba ogibati morebitnim spornim dokumentom, zlasti v zvezi z moralnimi in materialnimi avtorskimi pravicami. Ustrezno je treba varovati občurljive osebne podatke in se izogibati preirano provokativnim vsebinam.

Arhivalije so objavljene na prvi (delovni) dan v mesecu.

Nova rubrika je uradno in v resnici zaživela z januarjem 2011 skupaj s prenovljeno spletno stranjo ARS. Že v začetku smo Arhivalijo meseca v sistemu Cobiss registrirali kot elektronski vir – periodično publikacijo oziroma časopis (ISSN: 2232-2760, URI: http://www.arhiv.gov.si/si/delovna_podrocja/razstavna_dejavnost/arhivalije_mesec..., COBISS.SI-ID: 254449920). Na podlagi tega je mogoče (mesečno) arhivalijo oziroma njenega avtorja vpisati v bibliografski sistem Cobiss, in sicer s tipologijo »1.25 – drugi sestavni deli«.

Pa poglejmo na kratko, kdo so bili dosedanja arhivarji/ke meseca in kaj so imeli povedati.

Serijsko je odprl kar urednik rubrike, in sicer z najstarejšim v izvorniku ohranjenim pozivom na kranjski deželni zbor iz avgusta 1463. Poziv cesarja Friderika III. višnjegorskemu oskrbniku Gašperju Melzu je bil znan le iz zelo starega registra (Ernst Birk, 1843) in je veljal za izgubljenega. Jeseni 2010 je bil dobesedno na novo odkrit in za premierno arhivalijo meseca je bil kot naročen.

Februar je Prešernov mesec. Pesnikovemu spominu in slovenski himni smo se poklonili s tiskom Zdravljice, ki je decembra 1944 (ob stoti obletnici prve objave) izšel iz stroja partizanske tiskarne Trilof. Knjižico z devetnajstimi stranmi in osmimi celostranskimi linorezi je predstavila Aida Škoro Babič. Dodajmo, da je predsedstvo SNOS že 1. februarja 1945 izdalo odlok o razglasitvi dneva Prešernove smrti za kulturni praznik slovenskega naroda.

Marca je Olga Pivk spregovorila o cenzorskem poročilu v zvezi z uprizoritvijo Cankarjeve drame Hlapci. Cenzor Anton Huntek je januarja 1910 pritrdil mnenju policijskega oddelka na Deželnem predsedstvu za Kranjsko, češ da drama žali duhovščino in bi lahko prizadela čustva določenega dela prebivalstva. Zato je predlagal nekaj popravkov, deželno gledališče pa je prošnjo za uprizoritev

kmalu zatem umaknilo. Cenzorsko poročilo je bilo predstavljeno tudi v prepisu in prevodu.

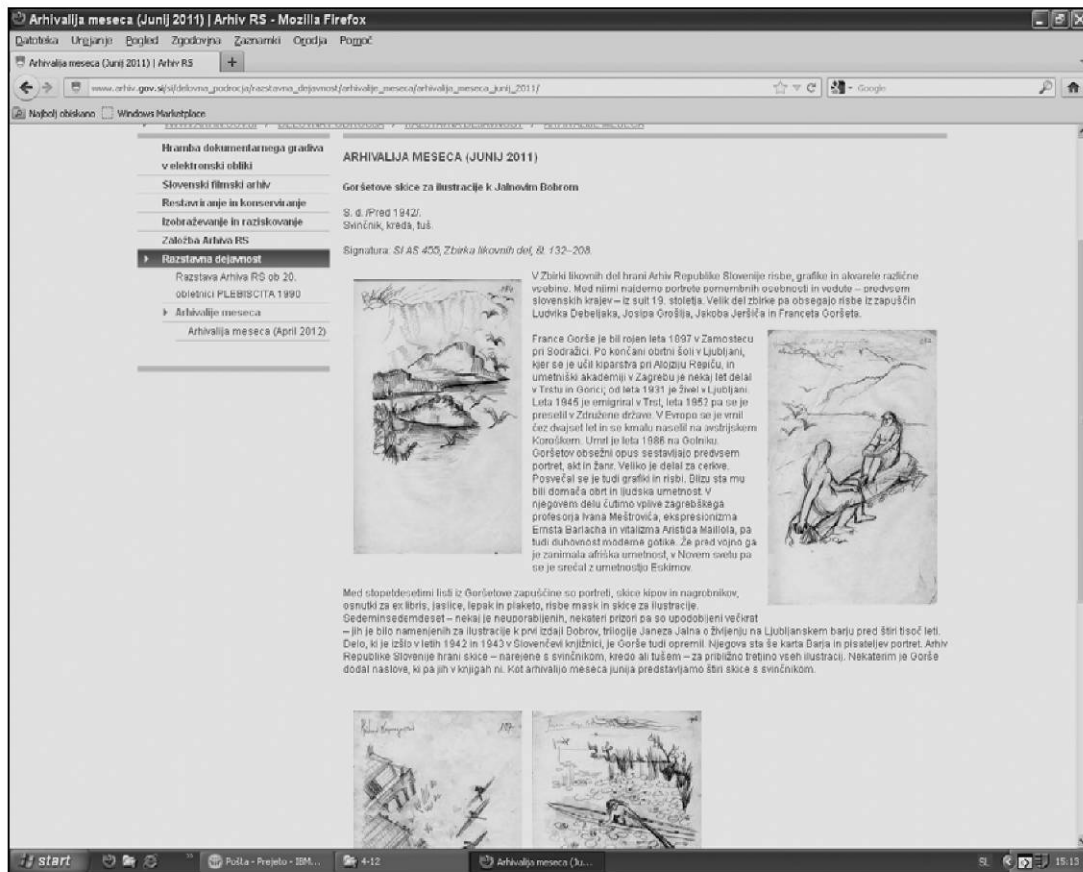
Z Izjavo o dobrih namelih je Skupščina RS pred slovenskim plebiscitom obljubljala suvereno, demokratično, pravno in socialno državo. Temeljila naj bi na delu in podjetništvu, socialni pravičnosti in varnosti za vse, na ekološki odgovornosti, na najboljših slovenskih in evropskih tradicijah ter človekovih svoboščinah in pravicah. Vse te predpostavke so po dobrih dveh desetletjih še vedno aktualne. Z aprilsko arhivalijo meseca je Maja Povalej spomnila na razstavo, ki jo je ARS pripravil ob 20. obletnici plebiscita.

Leta 2011 smo se spominjali tudi 500. obletnice najhujšega dokumentiranega potresa na slovenskih tleh. Matevž Košir je maja predstavil enega redkih sodobnih virov, ki pričajo o posledicah potresa. Kranjski deželni stanovci so v instrukciji za svojega odposlanca na cesarski dvor tarnali, da je deželo prizadel »strušen, grozen in nezaslišan potres, ki se je zgodil 26. marca, in številni so sledili od tega dneva, dnevno dan in noč, a so postajali šibkejši. Povzročil je škodo in zrušenje zgradb, mest, gradov, cerkva in drugih nepremičnin ...«.

Kot arhivalijo meseca junija je Andrej Zadnikar predstavil štiri skice za ilustracije k prvi izdaji Bobrov, trilogije Janeza Jalna o življenju na Ljubljanskem barju pred štiri tisoč leti. Skice Franceta Goršera so del njegove zapuščine v Zbirki likovnih del. V tej hranimo poleg risb in skic tudi grafike in akvarele različne vsebine.

»Erbergova pot na cesarski dvoru« smo naslovlili julijsko objavo. Iz prošnje Jožefa Kalasanca, barona Erberga, za dodelitev dvorne službe iz leta 1808 vejeta njegov sverovljanski duh in neprikrita samohvala. Večino prošnje je namenil opisovanju svojih zaslug iz obdobja francoskih vojn na Kranjskem. Erbergu so na dvoru »nasedli« in mu zaupali celo prestolonaslednika Ferdinanda, poznejšega avstrijskega cesarja Ferdinanda I. (1835–1848). Ta je svojemu vzgojitelju podaril celo šopek svojih las. Skupaj s preostalim Erbergovim arhivom ga hranimo v fondu Gospostvo Dol. Erbergovo pot na dvoru je opisala Danijela Juričić Čargo.

Lojz Tršan iz Slovenskega filmskega arhiva (SFA) pri ARS je avgusta izpostavil slovenski etnološki film. Vsi pomembnejši slovenski etnološki filmi so shranjeni v SFA, ki ima v svoji zbirki prek 8200 naslovov. Režiser Jože Bevc je v kratkem filmu Bizoviške perice iz leta 1959 mojstrsko prikazal simbiozo med mestom in podeželjem, in sicer s primerom peric iz predmestne vasi na vzhodnem robu Ljubljane in meščanov, za katere so prale perilo. Na spletni strani si je (bilo) moč ogledati tudi odlomek iz filma.

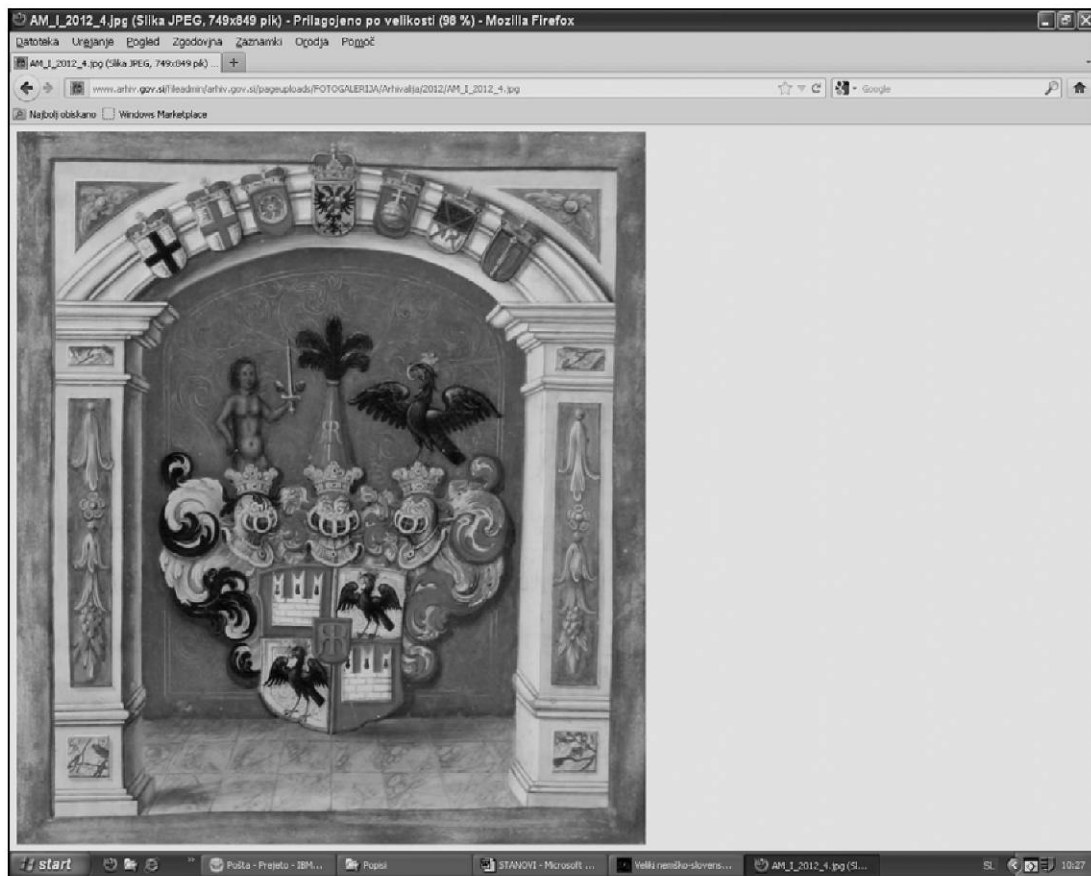
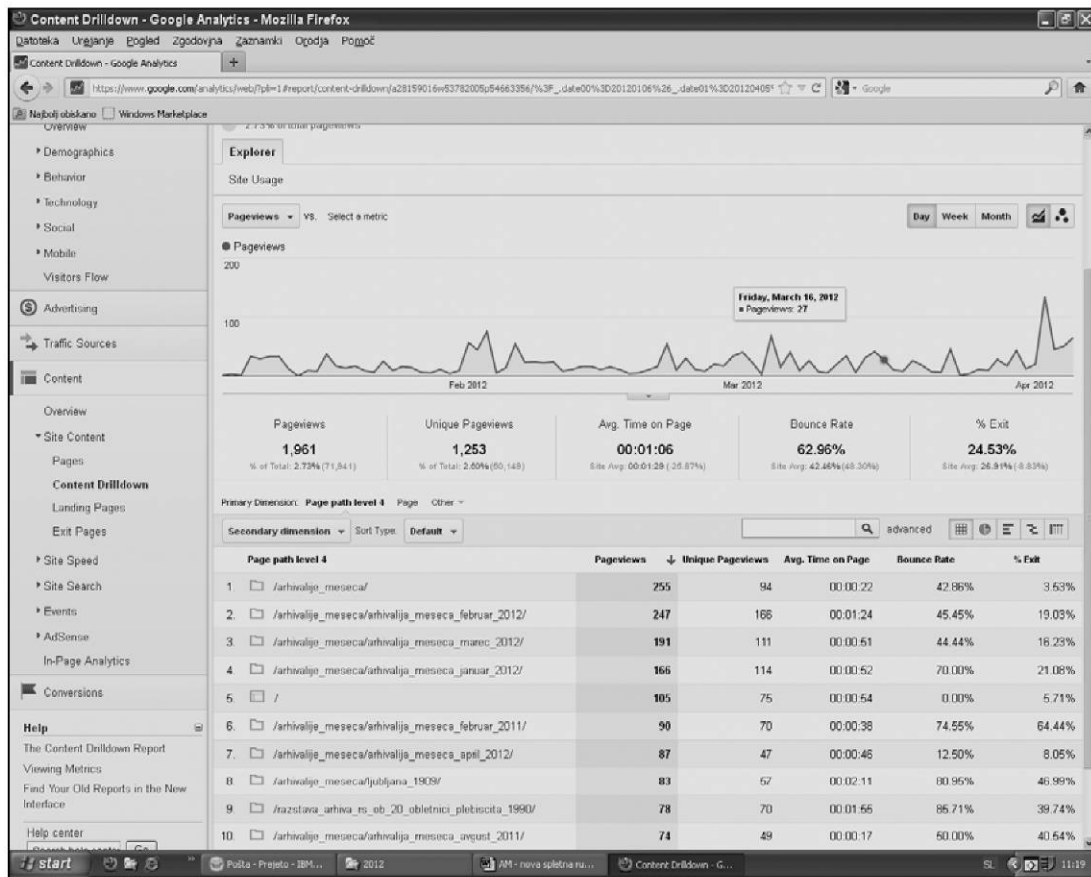
Tadej Cankar je v septembru pokazal, kako lahko iz pustega uslužbenkega kartona nastane atraktivna zgodba. To bi bilo precej težje, če Karl Josef Silberbauer ne bi bil tisti uslužbenec gestapa in varnostne službe v okupirani Nizozemski, ki je avgusta 1944 na podstrešju stare amsterdamske hiše aretiral člane judovske družine Frank. Ko je Simon Wiesenthal leta 1963 našel Karla Silberbauerja, je ta takoj priznal, da je aretiral Anno Frank. Tako so se kmalu sesuli očitki zanikovalcev holokavsta v zvezi z avtentičnostjo njenega dnevnika. Ti so trdili, da je dnevnik ponaredek, Anna Frank pa naj bi bila izmišljena oseba. Silberbauerjev uslužbenki karton spada v fondu Republiškega sekretariata za notranje zadeve SRS med t. i. trofejno medvojno italijansko in nemško gradivo.

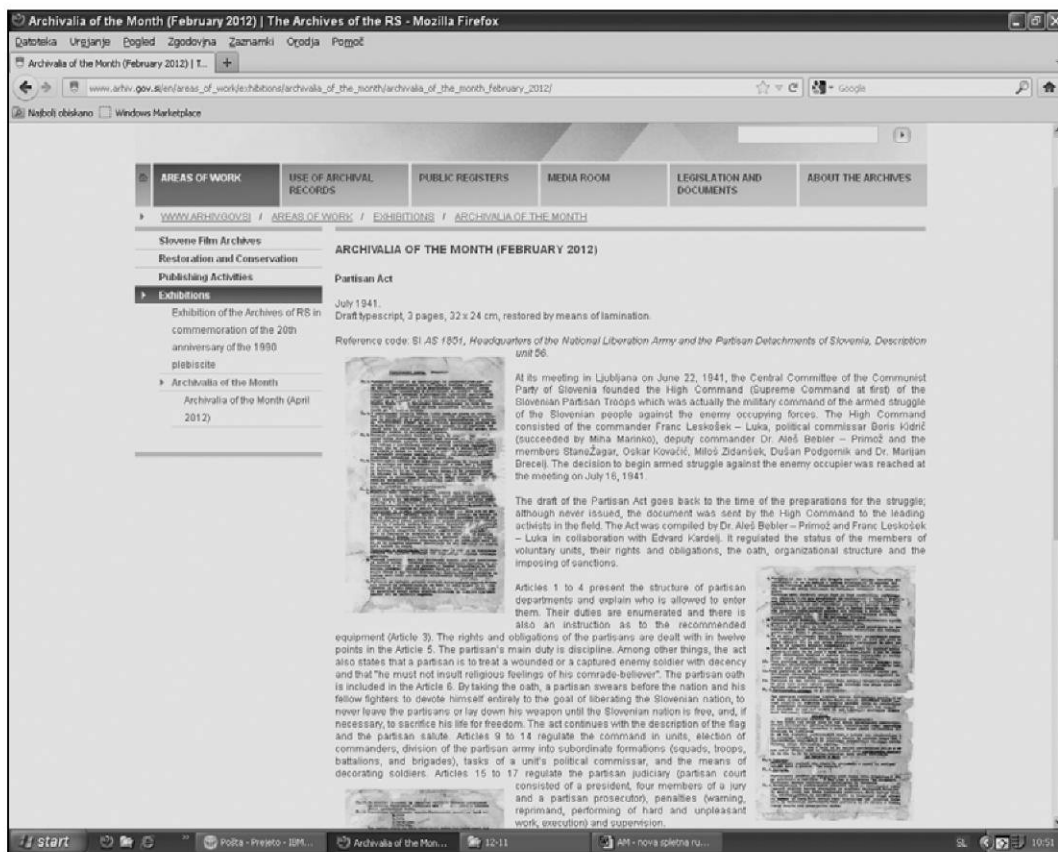
Za oktober, mesec, ki ga sklepa dan reformacije, je Lilijana Žnidaršič Golec izpostavila zapisnika o imenovanju in konstituiranju cerkvenega sveta augsburške veroizpovedi na Kranjskem. Prvi zapis iz protokola kranjskih deželnih stanov priča o tem, da je kranjski deželni odbor 7. aprila 1580 imenoval devetnajstčlanski cerkveni svet (člani so naštet), ki naj bi bil zadolžen za ožje cerkvene in šolske zadeve kranjske cerkve augsburške veroizpovedi. O delova-

nju sveta, ki je bil decembra istega leta še potrjen oziroma konstituiran, vemo razmeroma malo.

Novembra 2011 je bila Arhivalija meseca odprta še mednarodnemu občinstvu, saj smo začeli pripravljati tudi angleško verzijo. »*They Were Visited by Helen Keller*« je tako angleški naslov novembrske zgodbe. Mojca Grabnar je opozorila na izjemno šolsko kroniko Gluhonemnice v Ljubljani iz prve polovice 20. stoletja. Gluhonemnico, osrednji slovenski izobraževalni zavod za gluho in naglušno mladino, je, tako piše v kroniki, julija 1931 obiskala znamenita Američanka Helen Keller, gluha in slepa borka za pravice ljudi s posebnimi potrebami. Za slovo se je vpisala v spominsko knjigo zavoda.

Za sklep prve sezone Arhivalije meseca in ob 20. obletnici prve ustave Republike Slovenije kot samostojne in neodvisne države je Vesna Gotovina pripravila prispevek o Ustavi Ljudske republike Slovenije iz januarja 1947. Naj spomnimo, da je v drugem členu te ustave tudi za kasnejši razvoj najpomembnejša in zato v literaturi največkrat citirana določba, ki govori o pravici slovenskega naroda do »samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve in do združitve z drugimi narodi«.

Ker nam dotlej ni uspelo sistematično zajeti odziva uporabnikov, obiskovalcev spletne strani, smo januarja 2012 vključili spletno aplikacijo Google Analytics, ki omogoča spremljanje obiskovalcev in beleženje statistike uporabe spletne strani www.arhiv.gov.si. Po domače povedano gre za nekoliko bolj »sophisticiran«¹ števec obiska, ki med drugim omogoča pregled nad tem, katere vsebine si obiskovalec strani ogleduje, koliko časa jih uporablja, od kod dostopa do spleta, kateri jezikovni skupini, regiji ipd. pripada. Morda bi bilo treba obiskovalcem rubrike Arhivalija meseca ponuditi še nekaj interaktivnosti, poseben elektronski naslov (forum) za komentarje in predloge.

Plemiška diploma Franca Adama Langenmantla iz leta 1653 je bila prva arhivalija meseca v letu 2012. Jure Volčjak je orisal vzpon rodbine Langenmantlov na Kranjskem, predstavil je glavne akterje, posebej še Franca Adama, ki ga je cesar Ferdinand III. zaradi vojaških zaslug zlasti v bojih z dednim sovražnikom krščanskega imena povzdignil v baronski stan ter ob tem njemu in njegovim potomcem izboljšal obstoječi grb. Tega so lahko obiskovalci spletne rubrike v sliki in besedi podrobneje spoznali. Zbirka plemiških diplom je sicer že digitalizirana in bo predvidoma kmalu v celoti dostopna prek spleta.

»Polom revolucije v ničemer ne zmanjša veličine partizanstva«, je menda v šestdesetih letih izjavil Dušan Pirjevec. Partizanski zakon iz julija 1941 je urejal status pripadnikov prostovoljnih odporniških enot, njihove dolžnosti in pravice, prisego, organizacijsko strukturo in sankcije. Zakon je ostal v osnutku, pa še tega so februarja 1942 zakopali, tako sta oba ohranjena primerka močno poškodovana. Poznejši razvoj je pokazal, da je vodstvo partizanskega gibanja žal zakopalo tudi neomadeževanega odporniškega duha partizanskega zakona. Za februarso arhivalijo meseca je poskrbela Polona Mlakar.

Gašper Šmid je marca spremljal razvoj ideje o samostojni slovenski državi od leta 1848 do predvečera druge svetovne vojne. Februarja 1940 so tako člani banskega sveta Dravske banovine vneto razpravljali o Banovini Sloveniji, ki bi podobno kot pol leta starejša Banovina Hrvaška Slovencem v Kraljevini Jugoslaviji zagotovila kar najširšo avtonomijo. Banski svétniki so z 41 podpisi podprli resolucijo Ferdinanda Novaka o tem, a za uspeh kljub želji po življenju »pod svetlo Karadjordjevo zvezdco«² v svitu vélike vojne ni imela veliko možnosti.

Pregled prvih šestnajstih arhivalij meseca končujemo s filmsko zgodbo; ubesedil jo je Lojz Tršan. Pred dobrimi stotimi leti je namreč Ljubljana dobila »svoj film«. Film, ki ga zdaj imenujemo *Ljubljana*

1909, je imel preprost naslov *Ljubljana*, nedvomno pa je bil naročen. Snemali so slovesnost ob 25-letnici ljubljanskega Delavskega pevskega društva Slavec z gosti, pevskimi društvi iz Štajerske, Trsta, Hrvaške in Češke. Večina filma je posvečena slovesnemu sprevedu s prapori, pa tudi panorami Ljubljane in veselici v parku Zvezda. V Ljubljano 1909 lahko stopimo skozi videookno na arhivski spletni strani. Producent prve ohranjene filmske pripovedi o Ljubljani, Tržačan Salvatore Spina, je začel vrsto filmskih ustvarjalcev, ki jih je pritegnila slovenska prestolnica.

Spletna rubrika Arhivalija meseca je od januarja 2011 do aprila 2012 ponudila šestnajst arhivalij, ki so bile podlaga za prav toliko zgodb. Te smo vzeli iz trinajstih fondov in zbirk ARS. Zapis časa, dokument ali arhivalija – kakor koli že imenujemo predmete, ki jih arhivisti iz dneva v dan prelagamo iz roke v roko – so seveda lahko zanimivi sami po sebi. Predvsem pa so dokumenti skelet, ki ga arhivarji/ke meseca zapolnijo z mesom konteksta in mu vdihnejo še malo duše. Z računalniško miško si lahko potem postrežemo z zgodbo.

Omeniti je treba, da je arhivalija meseca hkrati z objavo v spletni rubriki razstavljena pred arhivsko čitalnico; po možnosti v izvorniku, kot kopija pa, če izpostavljanje izvornika ni primerno zaradi objektivnih razlogov (starost, občutljivost, neustrezne mikroklimatske razmere).

Januar 2011

December 2011

Dosedanje izkušnje s pripravo spletne rubrike so odlične, saj je bil odziv sodelavk in sodelavcev zelo pozitiven in hkrati konstruktiven. To še posebej velja za stalne sodelavce. Med njimi je treba omeniti (in se jim hkrati zahvaliti) zlasti te: Alenka Hren kot urednica spletne strani skrbi za pravočasno objavo, hkrati pa besedilo prevede v angleški jezik in poskrbi za vpis v sistem Cobiss. Za tehnično izvedbo spletne rubrike odlično poskrbita Borut Jurca oziroma Darija Plevel, za reproduciranje (skeniranje) Borut Jurca in Anton Bajec, v primeru filmskega gradiva Roman Marinko. Za atraktiven videz in dobro počutje »žive« arhivalije, razstavljene pred čitalnico, poskrbita kolegici iz Centra za restavriranje in konserviranje, Lucija Planinc in Darja Harauer.

Odzivi, ki so po neformalni poti prišli do urednika rubrike, so bili doslej zgolj pohvalni. Vsekakor pa je maneverskega prostora za izboljšave še veliko. Verjamemo lahko, da bomo širši javnosti tudi na ta način odprli pogled na naše delo, predvsem pa postopoma v sliki in besedi sestavili svojevrsten mozaik iz arhivskih fondov in zbirk ARS. S tem bo namen arhivalije meseca več kot dosežen.

Viri in literatura

Internet

- http://www.arhiv.gov.si/si/delovna_podrocja/razstavna_dejavnost/arhivalije_meseca/ (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.oesta.gv.at/site/6644/default.aspx> (obiskano 16.04.2012)
- http://www.nms.si/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=50&Itemid=289&lang=sl (obiskano 16.04.2012)
- http://www.vorarlberg.gv.at/vorarlberg/geschichte_statistik/geschichte/landesgeschichte/ausstellungendesvorarlber/ausstellungendesvorarlber.htm (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.dav.hr/arhivalija.php?id=1> (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.noe.gv.at/Bildung/Landesarchiv-/Archivalienschaufenster.wai.html> (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.tirol.gv.at/themen/kultur/landesarchiv/archiv-und-quelle/> (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.archiv.sachsen.de/> (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.archivesdefrance.culture.gouv.fr/acrus/le-document-du-mois> (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/> (obiskano 16.04.2012)
- <http://www.nationalarchives.gov.uk/museum/> (obiskano 16.04.2012)

Andrej Nared